

الرشاد

سرا ۱۳۳۰

اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم ديني ، علمي ، ادبي ، سياسي هفته لقي مجموعة اسلاميه در

صاحب و مدير مسئول : ح . اشرف اديب

جلد ۱ - ۸

۲۲ جمادی الاول ۱۳۳۰ پنجشنبه ۲۶ تيسان ۱۳۲۸

عدد ۱۰ - ۱۹۲

دین اسلام مدنیت حقیقیه نك روحیدر

کچن مقاله مزده اسلامیت طلوع ایتدیکی زمان روی زمینده مدنیت نامنه هیچ برشیلر اولدیغنی دلائل واضحه ایله اثبات ایتش، مدنیت حقیقیه نی جهانده نشر ایدن اسلامیت اولدیغنیکی ایضاحنی دیکر مقاله لریمزه براتمشدق؛ بنا علیه بومقاله مزده اسلام مدنیت صحیحه نك منبعی اولدیغنی عمومی بر صورتده ایضاح، و بوادعائزنی بالذات اوروپا علماسنک سوزلریله ده اشهاد ایده جکیز. فقط شوراسنی ده سو نك لازمدر، که دین اسلامک منبع مدنیت اولدیغنی اجانبک سوزلریله اشهاد ایتمکدن مقصدیمز اسلامک حقیقه مدنی بر دین اولدیغنی بونلردن استدلال ایتک دکادر؛ چونکه بو حقیقت معلومدر، بونی انکار ایتک ایچون دریای تعصبه، مکابره یه طالمق لازمدر. انجق، بو صورتده اثبات مدعی ایتمکدن یکانه مقصدیمز، قبلرندن پرده تعصبی قالدیران اوروپا عقلانی نزدنده قرآنک منبع مدنیت، اسلامک هر زمانده، هر محیطده تر قینک روحی اولدیغنه قناعت کامله حاصل اولدیغنی کوسترمکدر. برده بویولده یازه جغیمز مقاله لرده اوروپا متعصب لرینک و آنلری کور کورینه تقلیده یلته نلرک اسلامیت علمینده صاورودقلری اعتراضلری نظر دقته آلهرق، اسلامیت اونلرک اکلا دقلرندن پک متعالی اولدیغنی اثبات ایده جکیز.

خصمهای اسلام اولانلر دیورلرکه: «اسلام، مدنیت ایله قابل تألیف دکادر؛ هر زمانده هر مکانده احکامی قابل تطبیق اولمزمز..» کرک اوروپا و کرک آنلری تقلیده هوس ایدنلرک دائماً اوکه سورمک ایستدکلری اعتراضلرک بریسی و بلکه برنجیسی بوسوزدر. حتی انکییز رجائندن «لورد کرومر» بوندن برقاچ سنه مقدم مصرده نشر ایتش اولدیغنی کتابده بونی عیناً تکرار ایتش بالطبع لایق اولدیغنی جوابی آلمشدی. و اسفاکه مملکت مزده بوفکره طرفدار اولانلر کوندن کونه تکثر ایتمکده در. شمدی بقالم بوسوز دوغریمی، دکلی؛ دین اسلام، «محمد» صلواتمزدن حشر تلرینک طرف الهیدن کتیرمش اولدیغنی بر «دین» سماویدر؛ هر یرده عقلی کندیسنه بر رفیق خالص اولهرق طامیش، مدنیت ایله برابر یورومش، انسانه، انسانیته دائماً دست معاونتی اوزاتمشدر. اسلامدن اولکی رؤسای دینک اوضاع غضوبانه ایله عبادالله اوزرینه هجوم ایده رک «نور عقلی سوندیری کیز؟! چشم بصیرتی کورایدیکیز!! عقل دینه منافیدر؛ حقایق کورمک کفردر» دیه شدتله صیحه لر ایتدکلری ائنده رسول حکیم افندمز «الدین هو العقل ولا دین لمن لا عقل له - دین عین عقلمدر، عقلی اولمانک دینی ده یوقدر» دیه ندا ایدیوردی.

دین اسلام، شان انسانیتی درکه سفلاهی بهیتمدن طبقه علیای ملکیتیه اصعاد ایلدی؛ بتون قبائلی یکدیگرینه قردهش، جمله نی حقوق مدنیه ده مساوی اولهرق طانیدی. جناب حقیق انسانلره فطری اولهرق احسان ایتش اولدیغنی ذکا، و تقوادن بشقه آرله رنده

هیچ بر فرق اولدیغنی، انجق یکدیگر لرندن علم و تقوی ایله تمیز ایلدی کیرینی ایلك اول اعلان ایدن اسلامیتدر. «ان اکرمکم عندالله اتقاکم» آیت کریمه سی، «لا فضل لعربی علی عجمی الا بالتقوی» حدیث شریفی بو حقیقی ناطقدر. ارتکاب سرقت ایدن بر کیسه یه قارشی حدسرت اجرا ایدیه جکی زمان، حدسرتی اسقاط ایتدرمک ایچون حضرت اسامة بن زیدک شفاعت پیغمبری نی طلب ایتسنه قارشی جناب پیغمبرک «انشفع فی حد من حدودالله لوان ظلمة بنت محمد سرقت لقطعت یدها» بیورمی حقوق مدنیه ده بتون انسانلرک مساوی اولدقلرینی آجیق صورتده اعلان ایتک دکلی؟

دین اسلام، انسانلری عقیده شرک و تکثیر الہدن تخلیص، آنلردن پرده خرافاتی ازاله، عقللرندن قیود و اوها می کسر ایلدی، آنلری فساد اخلاقتدن قورتاردی. چونکه اسلامک ضامن تعالی نی اقرار، حشر و اجسادی اعتراف ایتسی او قدر واضح بر صورتده درکه: ادیان سائرده دن هیچ بریسی بو حقیقی بوقدر آجیق، اعوجاجدن سالم اولهرق میدانده قویه مامشدر.

اسلام، جناب حقی ذاتنده، افعالنده، توحید؛ مخلوقاته مشابہتدن تزیه ایلدی؛ بو عالمک - آثار صنعنه دلالت ایدن علم، قدرت، اراده و بونلرک امثالی صفات عالیه ایله متصف - برخالق ذیشانای اولدیغنی، خالق ایله مخلوق آرهنده هیچ بر نسبت اولیوب انجق خالق آنلرک موجودی و آنلرده اوکا رجوع ایدیجی اولدیغنی ادله واضحه ایله اثبات ایلدی: «قل هو الله احد. الله الصمد. لم یلد. ولم یولد. ولم یکن له کفو احد»

کرک وحدانیت، کرک سائر اوامر الہیه خصوصنده براهین عقلیه نی کندیسنه رهبر ایدن دین اسلام؛ سنین و فیره دنبری انسانلر اوزرنده حکم سورمکده اولان ظلام جهالتی طرد، برینه انوار علومی زرع؛ آنلرک قرارمش اولان قبلرینی نور عرفان ایله تزیین ایلدی. بودینک اگمش اولدیغنی مدنیت سایه سنده درکه: اولجه معصوم قیز چوققلرینی دیری دیری مزاره ضوقان قاتی قبلرده شفقت و مرحمت نشوونما بولدی. قبلرینک الک علوی گوشه سنده انوار حقایق لمعان ایدیور؛ عقائد مشئومه ایله قسوة انکییز برحاله کلان عقللری ارهنده نور حقیقت صباح یلدیزی کبی پارلا یوردی.

بو حقایق علمای غرب بیله تصدیق ایتمکده تردد ایتیورلر نصل، که «دی کاستری» اسلامیتدن بحث ایلدیکی بر اثرنده شویله دیور: «اسلامک عالمدن بیوک بر قسمنی کنیسنه جذب ایتسی نفسک شانی اعلاء ایتسیله در؛ اسلام، ذات الہیه نی بشرک صفاتنک فوقنده بر صفاتده تصور، و آنی کونده بش دفعه اجر اسیله مکلف اولدیغنی نمازده تذکر ایتسیله شان انسانیتی اعلا ایلدیکی کبی نفسک اشتها ایلدیکی بعض شیلری مباح قبلهرق طبیعت بشریه یه سهولتی اولان شیلری مشتمل اولسیله ده اعلا ایتشدر. انتشار اسلامک اک بیوک عامللرندن بریسیده مذاهب و تعالیم اسلامیه نك غایت آجیق، اعوجاجدن سالم بولمسیدر. آنک ایچون

شئون دنیویہ نك صلاحی منحصر آ عام ایله قائمدر . « من اراد الدنيا فعليه بالعلم ومن اراد الآخرة فعليه بالعلم ومن ارادها فعليه بالعلم » حدیث شریفی بونی ناطقدر .

باقکمز ! « دروی » نه دیور : « اوروپا ظلام جهالت ایچنده محو و نابود اولوب ایگله دیکی ، تأمین حیات ایده جک ضیا ، ایشیق نامنه انجق ایکنه دلیکندن انتشار ایدن ایشیق مقداری برپارچه دن بشقه ضیا کورمدیکی برزمانده ایدی که : امت اسلامیہ طرفدن پک شمشعلی برضیا طلوع اییدی ؛ علوم فلسفه ، صنایع ! بوضیا ایله برابر انتشار اییدی . بوانتشار ایچونده بغداد ، بصره ، سمرقند ، دمشق ، قیروان ، مصر ، فارس ، غرناطه ، قرطبه مرکز معارف اولمش ، اوروپا اقوامی قرون وسطی ده بو مراکز عظیمه دن پک چوق کشفیات ، علوم وقنون اغتنام ایلشدر . »

« سیدیو » [۱] ده شو یولده اداره کلام اییدیور : « حضرت محمد صلعم ، ظهور ایروب متفرق برحاله اولان قبائل عربی توحید ، آنلری بر مقصد عالی اوغرنده جمع ایتمکدن صکره بونلر برملت معظمه حالده دنیایه قارشی میدان او قومغه باشلادی . جناح ملکئی تاج نهرندن قانچ نهرینه - اقصای شرقدن تامغرب اوکلرینه - قدر اوزاتدی . اوروپاده جهالت حکمفرما اولدیغی برزمانده اقطارارضک هر گوشه سنه لوای مدینتی رکز اییدی . »

قرآن کریم حقیقه بیان مطالعه ایدرکن « جیون » دیور که : « قرآن کریمک امور اخروییه تعلق ایدن اصولدن ماعدا بالجمله احکام جزائی و مدنیه ایچونده بردستور اساسی ، نوع بشرک تنظیم حیاتی ، ترتیب شئونی ایچون برقانون مدنی اولدیغی بتون عالجه مسلمدر شریعت محمدیه نك احکامی الك بیوک سلطانلردن الك کوچک افراد قدر کافه افراد بشره شاملدر ! »

ینه اسلامیت بیان اییدیوردی . که : فهم معانی قرآن وابسته از دیار عرفاندر . « وتلك الامثال نضربها للناس وما يعقلها الا العالمون » ایشه اسلامیتک مقام علمه احترامی ، تحصیلنه ترغیب واجبار خصوصنده کی اهتمام واقدامی بو مرتبه لره بالغ اولیوردی .

ذالاً قرآن کریمک پک چوق مباحثی کلامقده کافه علوم وقنونی تحصیل ایتمک و ابسته اولدیغندن اسلاملر پک بیوک بر خواهشله اوزمانک حکمتی ، ریاضیاتی ، فلکیاتی ، کندی لسانلرینه ترجمه و آنلرده کی خطالری اصلاح اییدیورلردی . آمریقالی « دراپر » دیور که : « حضرت » محمد صلعم ، دار آخرته ارتحال ایلد کدن صکره پک کچمه دن

[۱] بونک . صرده ترجمه و طبع ارلنسان « خلاصة تاريخ العرب » نام اثری دقتله مطالعه ایله جک اولورسه اوروپا ایلرک مسلمانلردن نه صورتله اقتباس علوم ایستکلری کوزیلور ؛ چونکه بو ورخ شهر مدینت غریبه نك مدینت اسلامیہ حکمی التنده بولندیغنی ، غریبونک مسلمانلره دائماً مدیون و مفتخر اولدقنری اعتراف ایتمکده در . بو کون ایسه امریک برعکس اولدیغنی مع التأسف اعترافه مجبورز . زیرا جهلده و احتیاجات حیاتیه و اجتماعیه مزده آجینه جق برحاله بولنیورز .

طبیفته غایت ملامدر . بو اولیه بر دیندرکه : اکلاشلمیه جق اسراردن مبرادر

« اسحق طیلر » دیور که : « . . . دین اسلام ، مرا کشدن جاویا ، زنگباردن چینه قدر انتشار ایلیدی ، حالده آفریقاده وصفی قابل اولیان بر سرعت ایله انتشار اییدیور ، کوریورز که : اسلام ، ام متوحشه نك تهذیب اخلاقی ، انلرک ترقیسی ایچون الك موافق بر دیندر ، دیانت مسیحیه ایسه بویه دکادر . بونک عقائدنده کوریلان اسرار انکیز شیره عقللر ایرمیور ، ایشه بوسیدن درکه اسلامک مدینته پک بیوک منافعی ، خدمتی دوقوندیغنی حالده دیانت مسیحیه نك او قدر منفعتی ، خدمتی کورلما مشدر . دیانت محمدیه کیردیکی قبیللردن اوئانه طایمانی ، انسان آتی یمکی ، چوجقلری دیری دیری مزاره کوممکی محو و ابطال ایلشدر . آنلرده نظافت ، عزت نفس ، وقار ، جود کرم کبی صفات فاضله یرلشدره مشدر .

اسلاملر ، مسافر پرورلکی همان فرض کبی اعتقاد ایدرلردی . جمعیات بشریه نك موجودیتی رخنه دار ایله ن مسکرات ، قمار و سائره کبی بر طاق فضایح بودینک ظهور یله سقوط ایتمک باشلادی . دین اسلام قادیلرده ناموس و عفوتی خلائق تقوادن عدايدر ، احسان ایله تناحی ، وجدان ایله اخوتی افشا اییدیوردی .

دین اسلام ، اودیندرکه : اوروپا اقوامی اندلس و صلیب محاربانه قدر بویان اولدقلمی حقیقی جهالتدن ، یورومکده اولدقلمی کربوه اضمحلالدن تخلص ایلیدی ؛ اوروپا اقوامی درکه سفلاهی بهیمیتدن ذروه بالای تمدنه ایصال ، آنلره اصول مدینتی تعلیم ایلیدی . اگر « محمد صلعم ، کلسه ایدی شمدی یه قدر اوروپا اقوامی بحر عمان جهالتک مهلك دالغلمی آره سنده غرق اولور ، تیارات اوهام ایله محو و منعدم اولوب کیدردی . زیرا انلر فکر و محاکمه یه طالانلری ، علم و حکمتله مشغول اولانلری ، دینسز اولیور ، دیه تلقی ایدرلردی . حال بو ، که اسلامیت ؛ تطهیر جسم ایچون مواد مرضیه دن خالی ، ینابیع صحیحه دن جاری بر ماده مطهره نه در جهلده لازم ایسه نفسکده کندیسنه عارض اولان اوهامی ازاله ایده جک ، اقدار و سوسه دن تخلیصنه خدمت ایله جک بر قود مصلحه یه اودر جهلده محتاج ، و اوقود مصلحه نكده تجارب صحیحه ایله ثابت ، محسوسات عقلیه ایله مستدل اولان علم اولدیغنی اعلان ، و ضرورت علمک ذکور و نسوانه متساویاً شامل اولدیغنی بیان ایلیدی . « طلب العلم فریضة علی کل مسلم و مسلمة » ، « اطلب العلم من المهدالی اللحد » ، « وان کثیراً من الناس لیضلون باهوائهم بغیر علم ان ربک هو اعلم بالمعتدین » اسلامک میدان قویدیغنی بو حقایقی اوروپاده ایلمک اول کشف و اعلان ایدن ذات فیلسوف « ده قارت » درکه اون سکرنجی عصرک رجاندن بولنیور .

همده اسلامیت صححات شدیدله ایله اعلان اییدیوردی که : علمک ضرورت تحصیل یالکز حیاة اخرا یه مقصور دکادر ؛ اوضورت ؛ حیاة حاضره یی دخی تماماً محیطدر ، زیرا اعمال حیاتیه نك قوامی ،

اوزینه رسماً (بك) لك و اعلان استقلالی متعاقبده (خان) لق
عنوانی آلدیغنی، بالاخره ییلدیریم بایزید خانه مصرده کی خلیفه عباسی
طرفندن (سلطان اقلیم روم) لقبك ویریلدیكنی و سلطان سلیم اولك
نازل خلافت اولونجه (خلیفه) عنوانیه تجیل قیلیندیغنی تخطر ایتدم.
واقعا خلیفه مشارالیهدن سوکرا کلن و عنوان دینلری خلیفه
اولوب عنوان سیاسیلری (سلطان) و (پادشاه) بولونان عثمانلی
حکمدارلرینك (سلطان البرین و خاقان البحرین) کبی تعییرات تشریفیه
ایله توصیف اولوندقلرینی خاطر لادم ایسهده (تورك خاقانی) عنوانی
آلمش بر عثمانلی پادشاهی بیله مه دیکم جهته ذات شوکتسمات شهر یاری
ایچین (تورك خاقانی) دنیلمه سنك حکمتنی ادراك ایله مه دم . عجباً
بو ترکیك معناسی عثمانلی تورك لرینك می، یوقسه بالعموم تورك عنصرینك می
حکمداری دیمکدر ؟

• شق اوله کوره ایکی اولی برکویده بیله معلوم و متعارف اولان
پادشاه لفظ محترمه نسبة - اصلاً چینجه اولوب خالص تورکجه
اولمایان - خاقان که سنك غرابندن صرف نظر ایدلدیکی حالده (تورك
خاقانی) اولان جناب شوکتسما ، تورك اولمایان مسلم و غیر مسلم
تبعه عثمانیه نك ده خاقانی دکلی ؟

شق ثانی به نظراً ایسه خیالپرورانه برقصیده جیلک اولغله برابر
سیاسی محذورلری بادی اولماز، از جمله شمالی دوستمزی خوبلان دیرماز
و خودراندیرمازی ؟

أوت . خلافتنا اقدیمز ؛ بالعموم تورك لرک ده، بالجملة عرب لرک ده،
حتی تکمیل اقوام و افراد اسلامی نك ده امیر و امامیدر . لکن بو ؛
سیاسة دکل ، دینا در . سلطنة دکل ، خلافة در .

براز دقت ایدیلسه و قومیت غیر تنده آزیحق انصاف کویسته ریلسه ده
(تورك خاقانك) دنیلجه جکنه « بیغمبر مترك و کیلی بولونان پادشاه مترك »
ده نیورسه عجباً اولکندن ده جمعیتی اولماز و در تیوز میلیون مسلمانك
قلوب متحده سنه هیجان شکران کتیر مزمی ؟

عصیت قومیه غیر تکشلی بیلمه لیدر لرکه امت عثمانیه نك چاره
فلاحی : مسلم اولان لرینك مسلمانلق ، غیر مسلم بولونان لرینك ده عثمانلیلق
نقطه سنده اتحاد و اتفاقده در .

طاهر المولوی

صنعت خط

- خطوط اسلامیة منتسبانندن خالد بك افندی به -

صنعت خط ، صنایع نفیسه اسلامیة نك بر شعبه مهمه سیدر . بو
بدیع صنعتك منشأیله واضع و موجد لرینه و ایجاد و ابداع ایتدکلی
خطوط متنوعه نك اسم لر یله اطوار و دقایقه دائر خطاطین عثمانیه دن
(عالی) افدینك (مناقب هنروران) (توقادی احمد درویش افدینك)
(عرائس الخط) (نفس زاده ابراهیم) افدینك (کلزار صواب)

عرب لر کتب یونانیه نك الك مشهور لرینی لغت لرینه ترجمه ایتمه کباشلا دیلر ؛
حتی دین نقطه نظرندن اعتقاد عامه یه مضرتی اولان برطاقم قصائدی
بیله علمانك مطلع اولدینی سربانی لغته ترجمه ایتدیلر . «

بو صورتله مسلمانلر علومك كافة شعبانده استاذ کل اولمشلردی
چونکه قرآن کریم بونلر ایچون بر ساحة جولان ایدی هر ایستدکلی
آنده بولورلردی . اوروپا علماسنك کشفنه هنوز موفق اولدقلری
بر جوق حقیقتلری قرآن خبر ویریوردی . بناء علیه اسلام قدرت
فاطره نك بخشش ایتمش اولدینی بو نیش صحرا ده جولان ایدرک
دنیا نك هر طرفه مدنیت تخمین سربیدیلر . شوخالده « اسلامیت مدنیتله
قابل تألیف دکدر ... ! » دیمکه وجدان نصل راضی اولور ؟

افسکیلی

احمد حمدی

.....

« تورك خاقانك تخته چیقدیغنی کون ... »

شو سر لوحه یی ۱۳ نومرولو « تورك یوردی » رساله سنده
او قودیم وقت بردن بره نه دیمك ایسته نیلدیکنی - عثمانلیجه ایله متکلم
مادر زاد بر استانبوللو اولدیم حالده - اکلا یامام . سوکرا ، آلت
طرفنده « نیسانك ۱۴ نجی کونی ... » عباره سنی کورونجه جلوس
هایون یوم مسعودندن بحث اولوندیغنه انتقال ایتدم .

یازیلر مترك صرف تورکجه اولاجق دییه بویله آکلا شیلماز
و چتره فیل بر شیوه آؤب کیمه سنه تأسف ایدوب طورورکن (و فیک
پاشا) مرحومك (لهجه عثمانی) سنی آچوب (خاقان) که سنه بافق
خاطر مه کلدی . باقدم . پاشا مرحوم ، او که ایچین شو ایضاحاتی ویرمش :
« خاقان اس . چینده هوهانك : پادشاه و شاهنشاه معناسنه اولغله تترك
وتاتار و مغول خانلری چین امپراطور لرینه غلبه ایدوب مستقل اولدقجه
بو عنوانی قوللانمش و خاقان دیو تحریف ایتمشلردر . کا صرحه عبده
بیضاوی . (قآن) بونك تحریفله تعریبدر . تترك وتاتارک اولوسلری
خانلرندن صاحب خروج اولان لر بیتون خاقان تلقب ایتمشدر . دفتر خاقانی ،
دیوان خاقانی ، نشان خاقانی ، خاقان چین . « (قآن) که سی ایچین ده
« برهان قاطع ترجمه سی » شو معلوماتی یازمش : « قآن : همزه ایله
چین پادشاه لرینه مخصوص علمدر . قیصر روم و شاه ایران کی . »
برده (خان) که سی حقه ده تبعاتده بولوندم . لهجه عثمانیه
« خان اس . چینده خانغ وانغ اونغ : ملک معناسنه اولغله تاتاردن
اول چینه مستولی اولان اتراك ملوکی اول عنوانی طاقمش و هر
اولوس بیوکنه خان دینمشدر » شرحنی کوردم .

بوندن سوکرا - نابیتله مفتح بر بولندیغمز - دولت عثمانیه
حکمدار لرینك عنوانلری آراسنده (تورك خاقانی) تعیری اولوب
اولمادیغنی دوشوندم . مؤسس دولت عثمان غازی حضر ت لرینك ، قونیه
پادشاهندن علامت امارت اولق اوزره کونده ریلن طبل و علم